

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort: Externe inhuur
Bedrag: €

Financiële consequenties opdracht/uitbesteding:

Kostensoort: Uitbesteding
Bedrag: € 150.000,00
Gedeputeerde
belast met
behandeling: Arno Vael

Vergadering PS: 17 april 2026
Nr:
Agenda nr:
Vergadering GS: 3 maart 2026
Nr: 817036

Onderwerp: GS Hoofdpijnen voor Zeeuwse strategie zeespiegelstijging en waterveiligheid en herijking Integrale Voorkeursstrategie van de Zuidwestelijke Delta

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

We werken toe naar een Zeeuwse strategie voor hoe te anticiperen op de stijgende zeespiegel. Dit doen we samen met het waterschap, de Zeeuwse gemeenten, onze overige partners in de regio en het Rijk. Het Rijk is daarbij systeemverantwoordelijk. Door het in gezamenlijkheid opstellen van een Zeeuwse strategie ontwikkelen we een door de regio breed gedragen voorstel waarmee we input leveren op de keuzes die uiteindelijk op rijksniveau gemaakt dienen te worden. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij lopende processen omdat we dan het beste verbanden kunnen leggen tussen de gevolgen van een stijgende zeespiegel voor de waterveiligheid, de zoetwaterbeschikbaarheid en de overige maatschappelijke uitdagingen (zoals woningbouw, energietransitie, natuur(herstel), recreatie en visserij) waarvoor we als regio gesteld staan.

We schetsen het proces hoe we hier samen met de regionale partners en het Rijk uitwerking aan willen geven en leveren tevens input richting het Rijk voor het nieuwe rijksbeleid. Dit betreft onder andere de herijking van het Nationale Deltaprogramma en de Nota Ruimte. Die naar verwachting medio 2026 zullen verschijnen.

Met dit statenvoorstel en de bijbehorende documenten zetten we een eerste stap om richting te geven aan de verdere uitwerking van de strategie. We doen dit aan de hand van 3 documenten. Die u als bijlagen bij dit statenvoorstel aantreft. Dit zijn:

1. De Roadmap 'Naar een Groeiende Delta', waarmee we de stappen beschrijven die we de komende tijd willen zetten om te komen tot een Zeeuwse strategie en een eerste inhoudelijke toelichting geeft op de gevolgen van de verschillende denkrichtingen uit het Kennisprogramma Zeespiegelstijging voor Zeeland en de Zuidwestelijke Delta.
2. De Integrale Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta (VKS ZWD) die door de gezamenlijke overheden in de Zuidwestelijke Delta en het Rijk is opgesteld en door het gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta wordt vastgesteld en nu ter informatie aan u wordt voorgelegd.
3. Voorstel voor provinciale input naar het Rijk als aanzet voor een te volgen koers van onze voorkeur voor de verdere uitwerking van een Zeeuwse strategie.

Dit najaar zullen we vervolgens op basis van een reflectie op de nieuwe beleidskaders van het Rijk en de reactie op bijgevoegde documenten de richting bepalen voor de verdere uitwerking van de Zeeuwse strategie zeespiegelstijging.

Op deze manier geven we invulling aan de eerder toegezegde strategie op hoofdpijnen voor waterveiligheid en zeespiegelstijging.

Wat willen we bereiken?

Het klimaat verandert. Dat heeft gevolgen voor Zeeland. Met de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KASZ) hebben we samen met Zeeuwse overheden en maatschappelijke organisaties een uitvoeringskader ontwikkeld voor hoe te anticiperen op de klimaateffecten hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen. Zeespiegelstijging is een 5de klimaateffect met grote gevolgen voor waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en het ruimtegebruik in Zeeland.

We willen onze waterveiligheid op lange termijn veilig stellen en tevens onze zoetwaterbeschikbaarheid garanderen. We willen daarom in stappen komen tot een uitwerking van een Zeeuwse strategie voor zeespiegelstijging als onderdeel van de herijking van de KASZ in 2027. Met de Roadmap 'Naar een Groeiende Delta' presenteren we de stappen die we hiervoor willen zetten.

We realiseren ons daarbij dat deze uitwerking (opnieuw) om samenwerking vraagt met het Zeeuwse netwerk waarmee we de KASZ hebben opgesteld, het samenwerkingsverband van de Zuidwestelijke Delta en bovenal het Rijk.

Binnen het samenwerkingsverband van de Zuidwestelijke Delta werken we met het Rijk en de regio samen aan de herijking van de Integrale Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta (VKS ZWD). Hierin wordt met name aandacht besteed aan de thema's waterveiligheid en zoetwater. Het thema ruimtelijke adaptatie krijgt binnen de VKS ZWD nog minder aandacht. Met het opstellen van een Zeeuwse strategie zeespiegelstijging willen we hier in voorzien.

Aangezien het Rijk verantwoordelijk is voor een groot deel van de keuzes die van invloed zijn op hoe wij in Zeeland uitwerking kunnen geven aan een Zeeuwse strategie, willen we nu op voorhand onze provinciale overwegingen meegeven voor de toekomstige Rijkskaders (o.a. het Nationale Deltaprogramma).

Dit doen we door een brief waarmee we een aantal specifieke provinciale overwegingen vanuit Zeeland onder de aandacht van het Rijk willen brengen.

Op deze manier ontwikkelen we stapsgewijs gedragen Zeeuwse voorstellen voor hoe we ons kunnen aanpassen aan de gevolgen van zeespiegelstijging. We willen daarbij toewerken naar een 'Groeierende Delta'. Een delta waar geen ruimte wordt verloren, maar juist ruimte wordt geboden voor groei. Niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief. Een delta waarbij in gezamenlijkheid wordt gezocht naar meerwaarde voor elkaars belangen.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

In onderstaande figuur is weergegeven hoe de met de roadmap 'Naar een groeiende Delta' voorgestelde stappen zich verhouden tot de momenten waarop we betrokkenheid van PS voorzien. De volgende stappen zijn weergegeven, uitgezet in de tijd:

Agenderen:

Stap 0: Met de behandeling van de PS-brief over de aankondiging van het voornemen te komen tot een Zeeuwse strategie voor zeespiegelstijging en waterveiligheid is daar in oktober 2025 invulling aan gegeven.

Richting geven:

Stap 1 (maart 2026): Met de vaststelling van de Roadmap 'Naar een groeiende delta' en de bijbehorende brief richting het Rijk leveren we op voorhand input op de voor deze zomer verwachte nieuwe Rijkskaders (o.a. Deltaprogramma, Nota Ruimte etc.). Daarnaast wordt vanuit het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta input geleverd via de Integrale voorkeursstrategie voor de Zuidwestelijke Delta. Op deze manier zet u een eerste stap in het bepalen van de richting voor de verdere uitwerking van de strategie.

Stap 2 (najaar 2026): We werken de Roadmap verder uit. Dit doen we door de denkrichtingen uit het Kennisprogramma Zeespiegelstijging voor drie Zeeuwse deelgebieden uit te werken en daarbij de zogenaamde knippunten in beeld te brengen: de momenten waarop een keuze voor een bepaalde denkrichting of oplossing uiterlijk gemaakt dient te worden. Op basis van deze uitwerking en een reflectie op de (nieuwe) Rijkskaders komen we in het najaar 2026 terug met een voorstel voor een voorkeursdenkrichting per deelgebied. U wordt dan gevraagd opnieuw richting te geven.

Kaders stellen:

Stap 3: Wij vertalen deze richting naar een uitwerking van (voorkeurs)denkrichtingen via gebiedenaanpak en/of pilots meerlaagsveiligheid tot regionale gedragen voorstellen voor maatregelen (incl. bijbehorende adaptatiepaden).

Stap 4 (winter 2027): Vertalen uitkomsten vanuit voorgaande stappen naar een Zeeuwse strategie voor zeespiegelstijging als onderdeel van de herijking van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland. Die door u wordt vastgesteld.

Controleren en evalueren:

Stap 5: Uitvoering van de strategie als onderdeel van de KASZ met jaarlijkse voortgangsrapportages en iedere 6 jaar de mogelijkheid tot een update via de herijking van de KASZ. Indien daar aanleiding toe is kan bovendien tussentijds worden bijgesteld.

Wat doen we daarvoor?

We organiseren een proces om samen te komen tot een gedragen Zeeuwse strategie voor zeespiegelstijging

Het ontwikkelen van een Zeeuwse strategie vraagt om verbinding. Het verbinden van netwerken, mensen en belangen. We doen dit zoveel mogelijk binnen lopende beleidsontwikkeling en uitvoeringsprojecten zoals de gebiedenaanpak, Zeeland 2050 en het uitvoeringsprogramma van de Zuidwestelijke Delta. Hiervoor ontwikkelen we één bindend kernverhaal en maken we werkafspraken over hoe we het gesprek met elkaar voeren.

We doorgronden de denkrichtingen uit het Kennisprogramma zeespiegelstijging op hun gevolgen voor Zeeland

De denkrichtingen beschermen, zeewaarts, meegroeien en meebewegen zijn op hoofdlijnen uitgewerkt binnen het kennisprogramma zeespiegelstijging. Om te komen tot een strategie is het van belang om de gevolgen hiervan voor Zeeland gezamenlijk met de Zeeuwse netwerkpartners te doorgronden inclusief de samenhang en afhankelijkheden die daarbij zijn met het Nationale hoofdwatersysteem. Met de Roadmap en de voorgestelde stap voor een nadere uitwerking in 3 deelgebieden (Noordelijke Deltabekkens, Zeeuwse Kust en Westerschelde) geven we hier invulling aan.

Op deze manier maken we per deelgebied een overzicht van de voor- en nadelen van de verschillende denkrichtingen voor de waterveiligheid, de beschikbaarheid van zoetwater en het ruimtegebruik in Zeeland en ontwikkelen we een gezamenlijke basis voor het vervolg binnen lopende beleidsontwikkeling en uitvoeringsprojecten. Op voorhand is er daarbij een voorkeur voor een scenario gericht op netto ruimtewinst.

We geven uitwerking aan het principe van meerlaagsveiligheid

Door uitwerking te geven aan het meerlaagsveiligheidsprincipe zetten we in op het behoud van het basisbeschermingsniveau. Ook na 2050.

We werken dit uit voor nader te bepalen gebieden binnen de gebiedenaanpak en/of in uit te voeren pilots meerlaagsveiligheid. In beide gevallen doen we dit in samenhang met de overige maatschappelijke opgaven die in het betreffende gebied spelen.

We ontwikkelen nieuwe (integrale) kaders, beleid en regelgeving

In stappen werken we toe naar een herijking van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland. Het beleidskader voor Zeeuwse overheden met betrekking tot de gevolgen van klimaatverandering.

Daarbij willen we als provincie aanvullende afspraken met het Rijk maken die een positie van Zeeland als living lab voor innovatie op het vlak van klimaatadaptatie mogelijk maakt op basis van regionaal gedragen voorstellen.

Wat zijn de klimaateffecten?

Zeespiegelstijging is een 5de klimaateffect met gevolgen voor de waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en het gebruik van de ruimte in Zeeland. Met het ontwikkelen van een strategie willen we er voor zorgen dat we als regio hierop kunnen anticiperen zodat we tijdig zijn voorbereid op mogelijke klimaateffecten.

Wat mag het kosten?

Het opstellen van een strategie voor Zeespiegelstijging is niet iets van de provincie alleen. Ook is dit niet klaar met het vaststellen van Klimaatadaptatiestrategie Zeeland.

Bovendien wordt voorgesteld om de nadere uitwerking zoveel mogelijk binnen lopende processen zoals de gebiedenaanpak verder vorm te geven.

Voor de nadere uitwerking van de denkrichtingen in 3 deelgebieden is in eerste instantie een bedrag voorzien van €150.000,- (3x € 50.000,- per deelgebied). Deze kosten zijn bedoeld voor het verlenen van opdracht aan externen om te ondersteunen bij de nadere uitwerking en worden gedekt vanuit budget uitvoering klimaatadaptatie.

Financiële consequenties externe inhuur: geraamd op Externe inhuur (kostensoort)

Communicatieparagraaf

We bereiden ons voor op klimaatverandering en het stijgen van de zeespiegel. Dit heeft gevolgen voor onze waterveiligheid, de beschikbaarheid van zoet water en de manier waarop we in Zeeland de beschikbare ruimte kunnen blijven gebruiken. We maken hiervoor een strategie en dat doen we samen met onze partners in Zeeland, het Rijk en de inwoners van Zeeland. Met de Roadmap 'Naar een groeiende delta' schetsen we de stappen die we hiervoor in de komende tijd willen zetten.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten,

H.M. de Jonge, voorzitter

Drs. M.C.J. Franken, secretaris-algemeen directeur

Onderwerp:

GS Hoofdlijnen voor Zeeuwse strategie zeespiegelstijging en waterveiligheid en herijking Integrale Voorkeursstrategie van de Zuidwestelijke Deltageeststijging

Ontwerpbesluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 3 maart 2026, nr. 817036;

besluiten:

- In te stemmen met het opstellen van een Zeeuwse strategie overeenkomstig de voorgestelde stappen in de Roadmap 'Naar een groeiende delta'.
- Kennis te nemen van de herijking van de integrale voorkeursstrategie van de Zuidwestelijke Delta
- In te stemmen met de (aanvullende) Zeeuwse input richting het Rijk zoals verwoord in de bijgevoegde brief aan de Deltacommissaris en de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

statenstukken